Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 7. april 2017 i sag nr. BS 12A-3158/2016:

LLR

(advokat Søren Aagaard ved advokat Kristian Weber)
mod
Finansiel Stabilitet
Sankt Annæ Plads 13, 2. tv.
1250 København K
(advokat Christian Alsøe ved advokat Søren Henriksen)

Sagens baggrund og parternes påstande

Denne sag, der er anlagt den 1. juni 2016, vedrører spørgsmålet om, hvorvidt Finansiel Stabilitet er erstatningsansvarlig for Roskilde Banks markedsføring og investeringsrådgivning i forbindelse med en privat bankkundes køb af Roskilde Bank aktier i februar 2008.

LLR har nedlagt påstand om, at Finansiel Stabilitet skal betale 499.989 kr. med tillæg af procesrente fra sagens anlæg, subsidiært et mindre beløb efter rettens skøn med tillæg af procesrente fra sagens anlæg.

Påstandsbeløbet svarer til 100 % af LLR's investering i Roskilde Bank aktier i februar 2008.

Finansiel Stabilitet har nedlagt påstand om frifindelse.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Oplysningerne i sagen

Den 11. februar 2008 blev der overført 470.000 kr. fra en højrentekonto i Roskilde Bank til LLR's lønkonto i banken. Den 14. februar 2009 blev der hævet i alt 499.989 kr. på lønkontoen som betaling for køb af Roskilde Bank aktier.

Den 20. maj 2014 indgav LLR klage til Pengeinstitutankenævnet med påstand om, at Finansiel Stabilitet (Roskilde Bank) skulle betale 100 % erstatning for tabet på hendes Roskilde Bank aktier, subsidiært erstat-

ning på 60 % af tabet.

Pengeinstitutankenævnet traf den 12. januar 2016 afgørelse om, at ankenævnet ikke kunne behandle klagen. Af afgørelsen fremgår bl.a.:

> "...
> *Indledning*
>
> Denne sag vedrører, om Roskilde Bank har pådraget sig et erstatningsansvar over for klageren i forbindelse med hendes køb af aktier i banken i februar 2008.
>
> *Sagens omstændigheder*
>
> Klageren var kunde i Roskilde Bank, hvor hun blandt andet havde et værdipapirdepot nr. -800 og en såkaldt renteaftalekonto.
>
> Ifølge årsoversigten for engagementet for 2002 indeholdt depotet 215 stk. Roskilde Bank aktier til en kursværdi på knap 180.000 kr. samt obligationer og investeringsbeviser til en værdi på i alt cirka 300.000 kr. På renteaftalekontoen var et indestående på cirka 435.000 kr. Værdien af depotet og renteaftalekontoen var således i alt cirka 915.000 kr.
>
> Ifølge årsoversigten for 2003 var værdien af de 215 stk. Roskilde Bank aktier steget til cirka 380.000 kr. Værdien af de øvrige værdipapirer i depotet udgjorde uændret i alt cirka 300.000 kr. På renteaftalekontoen stod cirka 210.000 kr. Værdien af depotet og renteaftalekontoen var således i alt cirka 890.000 kr.
>
> Ifølge årsoversigten for 2004 havde klageren den 19. august 2004 solgt Roskilde Bank aktier til en kursværdi på i alt cirka 420.000 kr. Depotet indeholdt obligationer og investeringsbeviser til en kursværdi på i alt cirka 305.000 kr. og 0 stk. Roskilde Bank aktier. På renteaftalekontoen stod cirka 655.000 kr. Værdien af depotet og renteaftalekontoen var således i alt cirka 960.000 kr.
>
> Ifølge årsoversigten for 2005 havde klageren 10 stk. Roskilde Bank aktier til en kursværdi på cirka 10.000 kr. i et nyt særskilt depot nr. -094 og obligationer og investeringsbeviser til en kursværdi på i alt cirka 350.000 kr. i depot -800. På renteaftalekontoen stod cirka 113.000 kr. Værdien af depoterne og renteaftalekontoen var således i alt cirka 473.000 kr.
>
> I 2006 gennemførte Roskilde Bank et aktiesplit i forholdet 1:2.
>
> Ifølge årsoversigten for klagerens engagement for 2006 havde klageren 20 stk. Roskilde Bank aktier til en kursværdi på cirka 13.000 kr. og

obligationer og investeringsbeviser til en kursværdi på i alt cirka 215.000 kr. På renteaftalekontoen stod cirka 475.000 kr. Værdien af depoterne og renteaftalekontoen var således i alt cirka 703.000 kr.

Ifølge årsoversigten for 2007 havde klageren 30 stk. Roskilde Bank aktier til en kursværdi på cirka 10.000 kr. og obligationer og investeringsbeviser til en kursværdi på i alt cirka 213.000 kr. Klageren havde efter det oplyste tegnet ti nye Roskilde Bank aktier i forbindelse med en emission i banken i marts/april 2007. Renteaftalekontoen var udgået den 6. februar 2007. På en nyoprettet Højrentekonto indestod cirka 880.000 kr. Værdien af depoterne og højrentekontoen var således i alt cirka 1.103.000 kr.

Den 11. februar 2008 blev der overført 470.000 kr. fra højrentekontoen til klagerens lønkonto i banken. Baggrunden var efter det oplyste, at en aftalt bindingsperiode på ét år på højrentekontoen var udløbet.

Den 14. februar 2008 blev der hævet henholdsvis 199.989 kr., 200.000 kr. og 100.000 kr. vedrørende fondshandler på lønkontoen. Klageren har oplyst, at handlerne vedrørte køb af Roskilde Bank aktier.

Den 9. juni 2008 underskrev klageren en investeringsprofil i banken. Ifølge denne havde klageren erfaring med aktier, obligationer og investeringsbeviser. Klagerens nettoformue var 2-5 mio. kr. og hendes investeringshorisont 10 år. Klagerens risikovillighed var høj, svarende til tallet 8 på en skala fra 1 til 10, hvor 8-10 var høj risiko.

Ved fondsbørsmeddelelse af 24. august 2008 oplyste Roskilde Bank, at den ikke længere opfyldte lovgivningens solvenskrav. Handlen med Roskilde Bank aktier blev herefter suspenderet. Banken blev erklæret konkurs den 3. marts 2009. Finansiel Stabilitet fik via et nyt selskab, der overtog navnet Roskilde Bank, til formål at afvikle den gamle Roskilde Banks aktiviteter.

Ifølge årsoversigten for 2008 havde klageren i de to depoter henholdsvis 30 stk. og 2.023 stk. Roskilde Bank aktier til en kursværdi på i alt cirka 700 kr. samt obligationer og investeringsbeviser til en kursværdi på i alt cirka 160.000 kr. På højrentekontoen stod cirka 12.000 kr. Værdien af depoterne og højrentekontoen var således i alt cirka 172.700 kr.

I december 2010 indledte Forbrugerombudsmanden en undersøgelse vedrørende omstændighederne omkring "gammel" Roskilde Banks salg af egne aktier i perioden fra 1. januar 2006 til bankens sammenbrud den 24. august 2008.

Den 2. december 2013 indgik Forbrugerombudsmanden en forligsaftale

med Finansiel Stabilitet, hvorefter visse kunder fik tilbud om erstatning på 60 % af deres tab på aktier i Roskilde Bank. Af forligsaftalen fremgår blandt andet:

> "...
> På baggrund af denne undersøgelse har Forbrugerombudsmanden identificeret to aktiesalgskampagner i henholdsvis august-september 2006 og marts-april 2007, hvor der til et meget stort antal kunder er udsendt breve med ensartede opfordringer til at købe aktier i banken. Roskilde Banks rådgivning til kunderne i brevene fokuserede ensidigt på fordelene ved aktieinvesteringen, og kunderne fik ikke en afbalanceret beskrivelse af fordele og ulemper ved at investere i banken. Samtidig var Roskilde Banks kunderådgivere blevet instrueret om at give en tilsvarende mundtlig rådgivning.
>
> Det er Forbrugerombudsmandens opfattelse, at Roskilde Banks aktiesalgskampagner i 2006 og 2007 ikke var i overensstemmelse med reglerne om god skik i § 43 i lov om finansiel virksomhed, og at Roskilde Bank har pådraget sig et erstatningsansvar i forbindelse med disse aktiesalgskampagner.
>
> Forbrugerombudsmanden har herved lagt vægt på, at Roskilde Bank i de to aktiesalgskampagner har foretaget et særdeles aggressivt salg af egne aktier, og at banken ikke har ydet individuel rådgivning eller har ydet utilstrækkelig rådgivning i forbindelse med salget af aktier til kunderne ..."

Forligsaftalen medførte, at klageren blev tilbudt erstatning for aktiekøbet i 2007.

...

Ankenævnets bemærkninger

[Ankenævnets flertal] udtaler:

Efter det oplyste købte klageren i februar 2008 efter rådgivning fra Roskilde Bank for ca. 500.000 kr. aktier i banken. Beløbet, der udgjorde ca. halvdelen af klagerens engagement med banken, var før aktiekøbet placeret på en højrentekonto.

Det må anses for uafklaret, om banken forud for aktiekøbet på fyldestgørende måde oplyste om risikoen ved aktiekøbet, og om der ved rådgivningen blev taget fornødent hensyn til en spredning af risikoen.

På den baggrund finder vi, at en stillingtagen til klagen ville forudsætte

en bevisførelse i form af parts- og vidneforklaringer, som ikke kan ske for Ankenævnet, men i givet fald må finde sted for domstolene, jf. Ankenævnets vedtægter § 7, stk. 1.

Vi stemmer derfor for, at Ankenævnet afviser at afgøre sagen.
..."

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af LLR , FV og PB .

LLR har forklaret bl.a., at hun er 71 år. Hun har det meste af sit arbejdsliv været ansat i et bogholderi i entreprenørbranchen. Hun arbejder nu et par dage om ugen i en revisionsvirksomhed. Hun blev kunde i Roskilde Bank omkring årtusindeskiftet i forbindelse med, at hendes mand, FV , murervirksomhed blev tilknyttet Roskilde Bank. Hun og hendes mand valgte i den forbindelse at flytte deres private konti til Roskilde Bank. Gennem hele perioden var PB deres kunderådgiver, både for så vidt angik deres privatøkonomi og for så vidt angik hendes mands virksomhed. Hun havde ikke selv megen kontakt med PB – det var mest hendes mand, der havde kontakten. Kort tid efter, at hun var blevet tilknyttet Roskilde Bank, investerede hun i nogle Roskilde Bank aktier. Hun kan ikke huske, hvilken kurs hun købte aktierne til, og hun kan kun svagt huske omstændighederne omkring investeringen, der kom i stand efter drøftelse mellem hendes mand og FV . Hun mener, at det var hende, der efter nogle år foreslog, at de skulle sælge aktierne, da kursen på aktierne var steget. Det kan godt passe, at det var i efteråret 2004, og de solgte til en god kurs. Hun er ellers ikke så meget til at investere i aktier, da hun altid har haft den holdning, at hendes penge har det bedre på en bankkonto end ved at være investeret. Hun kan ikke huske de mindre investeringer i 2005 og 2007. Hun mener, at det må være hendes mand, der sammen med PB aftalte disse investeringer. Hun kan huske, at de i efteråret 2006 og i foråret 2007 modtog noget kampagnemateriale fra Roskilde Bank, men hun husker ikke, om det var noget, de fik tilsendt, eller noget de fik gennem PB i høj. Efter anbefaling fra PB havde de på et tidspunkt besluttet at flytte nogle penge fra lønkonto til en højrentekonto, således at pengene var bundet i, vist nok, et år mod en højere rente. Bindingen på højrentekontoen udløb i februar 2008, og pengene blev overført fra højrentekontoen til lønkonto. Nogle dage senere blev de investeret i aktier. PB havde tidligere tilbudt, at de kunne låne penge til at investere i Roskilde Bank aktier, men dette ville de ikke. De ønskede ikke at investere i bankaktier, før pengene fra højrentekontoen blev frigivet. Hun tog ikke del i disse drøftelser, der foregik mellem hendes mand og PB . Pengene fra højrentekontoen skulle på en eller anden måde geninvesteres til brug for at forsøde deres pension. Hun var dengang ca. 61 år. Hun mener, at de blev oplyst om, at aktierne kunne stige og falde, men ikke, at de kunne miste alt. De blev ikke rådgi-

vet om risikospredning, og de blev kun foreslået at investere i Roskilde Bank aktier. [illegible] virkede ivrig for at sælge Roskilde Bank aktier. Hun deltog ikke i møderne med [illegible], og det var således hendes mand, der sammen med [illegible] besluttede investeringen i Roskilde Bank aktier den 11. februar 2008. Nogle måneder senere sagde [illegible] til hendes mand, at der var kommet en procedure, der nødvendiggjorde, at banken skulle have en underskrevet investeringsprofil. Hun mener, at hun sammen med sin mand var til et møde i banken med [illegible]. Hun mener, at de gennemgik spørgsmålene i investeringsprofilen. Det var ikke hende, men [illegible], der satte fluebenene. Han sagde, at det bare var en formalitet, og derfor gik de ikke nærmere ind i besvarelsen af de enkelte punkter. Spørgsmålene blev gennemgået meget hurtigt, og det var bankrådgiveren, der satte fluebenene. Nogle af svarene er decideret forkerte – hun ved således ikke, hvad garantiobligationer, futures og terminer eller optioner betyder. Hun har i løbet af 10 år alene investeret fire gange i aktier, og det er således også misvisende, at det er anført, at hun foretager mellem 0-10 handler med værdipapirer på et år. Det er heller ikke korrekt, at hun har en risikovillighed på 8. Hun husker ikke, hvad hun konkret sagde til [illegible], men dette er hvert fald ikke i overensstemmelse med sandheden. Da [illegible] sagde, at investeringsprofilen alene var en formalitet, valgte hun at underskrive den. Hun har ikke efterfølgende meddelt Roskilde Bank eller Finansiel Stabilitet, at der skulle være ændringer i hendes investeringsprofil. Hun har ikke været medlem af bestyrelser i virksomheder eller været bestyrelsesformand. Hun har talt med sin mand, der har sagt til hende, at [illegible] løbende kontaktede ham, efter de modtog kampagnematerialet.

[illegible] har forklaret bl.a., at han er gift med [illegible]. Omkring år 2000 købte han murervirksomheden [illegible]. Forud for dette havde de Danske Bank som bank. I forbindelse med købet af [illegible] indhentede han et tilbud fra Roskilde Bank. Dette tilbud var bedre end det, som Danske Bank kunne tilbyde, og derfor skiftede han til Roskilde Bank, hvor han fik [illegible] tilknyttet som rådgiver. I den forbindelse flyttede han og [illegible] også deres privatøkonomi over i Roskilde Bank. Det var ham, der talte med [illegible] om investeringer. Han havde stor tillid til [illegible], og han følte sig godt behandlet som kunde i banken. Han er overbevist om, at det ikke var ond vilje fra [illegible] side, men at det var hele systemet i Roskilde Bank, der gjorde, at de investerede i Roskilde Bank aktierne. Han og [illegible] har fælles økonomi, men har af forskellige grunde valgt at placere dele af deres økonomi hos [illegible]. I 2001 investerede de ca. 150.000-160.000 kr. af deres opsparede midler. De investerede i Roskilde Bank aktier efter drøftelse med [illegible]. Efter 2-3 år solgte de aktierne med en pæn fortjeneste. I efteråret 2006 og i foråret 2007 modtog de Roskilde Banks kampagnemateriale, og han læste materialet igennem. Materialet tegnede et meget rosende billede af Roskilde Bank aktier. Det var ikke alene på baggrund af kampagnematerialet, men også efter drøftelse med [illegible], at de investerede i Roskilde Bank aktier i februar 2008. På dette

tidspunkt blev nogle penge frigivet fra en højrentekonto, og PB foreslog, at de skulle investere i Roskilde Bank aktier. PB havde tidligere foreslået, at de kunne låne penge og investere i aktierne og efterfølgende indfri lånet, når midlerne på højrentekontoen blev frigivet. Dette ønskede de imidlertid ikke, da de ikke vil investere for lånte penge. Han talte ad flere omgange med PB om investeringen, også i telefon. De blev alene anbefalet at investere i Roskilde Bank aktier, men ikke i andre aktier. PB talte ikke om risikospredning. De 500.000 kr., de investerede, udgjorde ca. halvdelen af deres opsparing. De håbede naturligvis på gevinst. Han vidste godt, at der kan være risiko forbundet med at investere i aktier, men det var ikke noget, som PB oplyste. PB sagde tværtimod, at der var tale om en god investering, og at han ikke havde fantasi til at forestille sig, at aktierne ville falde yderligere i værdi. Han har aldrig hørt om, at en bank er gået konkurs, og at investorerne således har mistet alle deres penge. Han var til stede, da LLR underskrev investeringsprofilen i forbindelse med et møde med PB i Roskilde Bank. PB havde sagt, at der skulle ligge en sådan investeringsprofil. Gennemgangen af de enkelte spørgsmål i investeringsprofilen gik meget hurtigt, og det var PB, der satte fluebenene. PB sagde, at det, der stod i investeringsprofilen, ikke betød noget, og derfor gik de ikke længere ned i materien i de enkelte spørgsmål. Noget af det, der fremgår af investeringsprofilen, er simpelthen ikke rigtigt. Han og LLR ved således ikke, hvad optioner og futures er. Han er også helt uenig i, at deres risikovillighed skulle være 8. Han har altid, også før Roskilde Bank, investeret efter rådgivning fra sin bankrådgiver. Op til denne sag har han gennemgået investeringerne, og han har bidt mærke i, at han, forud for investeringen i Roskilde Bank aktierne, havde en spredt investering, ligesom han også har en spredt investering i dag, hvor de er kunde i Nordea Bank. Han føler sig i den grad snydt af Roskilde Bank, og han mener, at de decideret er blevet ført bag lyset. Det var ham, der via netbank foretog handlerne i februar 2008, og LLR var således ikke involveret i selve handlen.

PB har forklaret bl.a., at han er bankuddannet. Han blev ansat i Roskilde Bank i 1987. I 1992 skiftede han til Ringsted Sparekasse. I 1996 blev Ringsted Sparekasse opkøbt af Roskilde Bank, og han blev således på ny ansat i Roskilde Bank. Han var tilknyttet erhvervsafdelingen i Roskilde Bank frem til marts 2010, hvor han gik på efterløn. Han er senere gået på pension, og han fylder 70 år senere i 2017. Han kan i dag i retten hverken genkende LLR eller FV. Han kan ikke huske at have rådgivet LLR eller FV. Da han var tilknyttet erhvervsafdelingen, beskæftigede han sig ikke meget med investeringsrådgivning, og det var ofte kollegaerne i investeringsafdelingen, han trak på, hvis der var kunder, der ønskede at investere. Han har altid selv udvist forsigtighed i sin rådgivning. Han kan ikke huske helkunde-princippet i Roskilde Bank, og han mener ikke selv, at han har rådgivet efter et sådant princip. Han vil antage, at han har haft kunder, der har haft aktier i Roskilde Bank. Han kan godt huske, at der var noget, der hed investeringsprofiler, og

at det var noget, som Roskilde Bank indimellem udarbejdede. Han husker også, at han selv har udarbejdet investeringsprofiler, men ikke i hvilken sammenhæng. Han kan ikke huske, at der skulle være særlige initiativer rettet mod kunder over 60 år med mange Roskilde Bank aktier. Han er rimelig sikker på, at han altid har anbefalet sine kunder risikospredning. Han var selv aktionær i Roskilde Bank, og han tabte penge i forbindelse med bankens krak. Han kan ikke huske, hvornår han sidst selv investerede i Roskilde Bank aktier. Han mener, at der aldrig er blevet klaget over ham som bankrådgiver. Han var tilknyttet team erhverv, hvor han rådgav små og mellemstore virksomheder. Investeringsrådgivning fyldte således ikke meget. Han kan ikke genkende, at han generelt skulle have givet vildledende oplysninger, og han kan ikke genkende, at han generelt skulle have presset kunder til at købe Roskilde Bank aktier eller opført sig aggressivt i den forbindelse. Han husker ikke, at han skulle have sagt til kunder, at Roskilde Bank aktiekursen kun kunne stige. Hans løn afhang ikke af, hvor mange kunder han fik til at købe Roskilde Bank aktier, ligesom han ikke fik provision herfor. Han kan ikke huske, om han har udarbejdet investeringsprofiler, uden at investeringsafdelingen var til stede. Han kan ikke huske kunder, der skulle have henvendt sig til ham for at sælge aktier. Et opbevaringsdepot er et frit depot, hvor kunden kan råde over midlerne. Han kan ikke huske, om han eller andre i banken fik besked, hvis en kunde købte Roskilde Bank aktier via netbank.

Parternes synspunkter

LLR , har i det væsentligste procederet i overensstemmelse med sit påstandsdokument af 23. februar 2017, hvoraf fremgår bl.a.:

"...
Til støtte for de nedlagte påstande gør sagsøger gældende,

at Finansiel Stabilitet er erstatningsansvarlig for Roskilde Banks mangelfulde og ansvarspådragende markedsføring og investeringsrådgivning i forbindelse med LLR køb af Roskilde Bank aktier den 11. februar 2008,

at LLR var forbruger og almindelig, privat bankkunde uden nævneværdig erfaring med investeringer og således var dybt afhængig af rådgivning fra banken,

idet særligt bemærkes at Roskilde Bank af egen drift henførte sagsøger til kategorien af detailkunder, jf. bilag 5, som præsumptivt har det største behov for beskyttelse og rådgivning, jf. blandt andet dagældende investorbeskyttelsesbekendtgørelse §§ 8, 9 og 11,

at Roskilde Bank handlede i strid med redelig forretningsskik og god praksis inden for området for finansielle virksomheder og investerings-

rådgivning, jf. dagældende lov om finansiel virksomhed § 43, stk. 1,

at Roskilde Bank tilsidesatte reglerne om god skik i dagældende bekendtgørelse nr. 1222 af 19. oktober 2007 om god skik for finansielle virksomhed,

idet der ikke blev givet en afbalanceret beskrivelse af fordele og risici ved investeringen og dermed ikke handlet redeligt og loyalt, jf. dagældende bekendtgørelse om god skik § 3,

idet der blev anvendt vildledende oplysninger og markedsføring både skriftligt, jf. bilag 6, og telefonisk i strid med dagældende bekendtgørelse om god skik § 4,

idet LLR blev udsat for vedholdende, aggressiv, uønsket og dermed utilbørlig markedsføring, herunder ved telefoniske henvendelser, som havde til formål at presse hende til at investere i Roskilde Banks egne aktier, og

idet Roskilde Bank ydede rådgivning, jf. dagældende bekendtgørelse om god skik § 7, men ikke forudgående indhentede og anvendte relevante oplysninger om LLR s økonomi, investeringserfaring og risikovillighed, jf. bilag 5, hvilket var i strid med dagældende bekendtgørelse om god skik § 8, stk. 1,

at Roskilde Bank tilsidesatte dagældende bekendtgørelse nr. 809 af 29. juni 2007 om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel,

idet bemærkes at der blev ydet investeringsrådgivning, jf. dagældende investorbeskyttelsesbekendtgørelse § 2, stk. 4, og givet personlige anbefalinger, jf. dagældende investorbeskyttelsesbekendtgørelse § 2, stk. 5,

idet Roskilde Bank var omfattet af "kend din kunde princippet", men i strid med dagældende investorbeskyttelsesbekendtgørelse undlod at indhente nødvendige oplysninger om LLR investeringserfaring, økonomi, tidshorisont og investeringsformål,

idet investeringsrådgivningen således ikke opfyldte kravene i dagældende investorbeskyttelsesbekendtgørelse § 16, stk. 2 og § 17, stk. 2, og

idet Roskilde Bank som følge heraf, og som følge af at der heller ikke blev givet en afbalanceret beskrivelse af fordele og risici ved investeringen, tilsidesatte kravet til værdipapirhandlere om at handle redeligt og professionelt, jf. dagældende investorbeskyttelses-

bekendtgørelse § 5,

at tilsidesættelsen af offentligretlige forskrifter, herunder lov om finansiel virksomhed samt bekendtgørelserne om god skik og investorbeskyttelse, skal tillægges væsentlig civilretlig betydning ved bedømmelsen af erstatningsansvaret,

at der efter fast praksis i Pengeinstitutankenævnet, jf. bilag 4, bilag 10 og bilag 11, gælder en omvendt bevisbyrde, således at Finansiel Stabilitet skal bevise, at Roskilde Bank ikke handlede ansvarspådragende,

idet Roskilde Banks skriftlige kampagnemateriale ifølge både Forbrugerombudsmanden og Pengeinstitutankenævnet var retsstridigt og ansvarspådragende,

idet LLR en modtog kampagnematerialet både i efteråret 2006 og i foråret 2007, jf. bilag D og bilag 12, og følgelig lagde afgørende vægt herpå da hun foretog investeringen,

idet der foreligger den nødvendige sammenhæng, også tidsmæssigt, mellem de ansvarspådragende forhold (herunder kampagnematerialet) og investeringen,

idet de af Finansiel Stabilitet påberåbte Pengeinstitutankenævnsafgørelser ikke er udtryk for en ny eller ændret praksis, men tværtimod bekræfter at der under de nævnte omstændigheder skal gælde en omvendt bevisbyrde, og

idet flertallet i Pengeinstitutankenævnets afgørelse (bilag 3) helt konkret udtalte, at "*det må anses for uafklaret, om banken forud for aktiekøbet på fyldestgørende måde oplyste om risikoen ved aktiekøbet, og om der ved rådgivningen blev taget fornødent hensyn til spredning af risikoen*", hvilket også peger i retning af, at Finansiel Stabilitet skal dokumentere indholdet af rådgivningen,

at Finansiel Stabilitet ikke har løftet denne bevisbyrde,

at det således har formodningen for sig, at LLR foretog investeringen på baggrund af Roskilde Banks markedsføring og rådgivning, og at hun ikke ville have foretaget investeringen, såfremt hun havde modtaget en korrekt, afbalanceret markedsføring og rådgivning, der blandt andet også inkluderede risici ved investeringen,

at der foreligger skærpende omstændigheder til skade for Finansiel Stabilitet,

idet investeringen skete for LLR pensionsopsparingsmidler, selvom LLR i nærmede sig pensionsalderen,

idet Roskilde Bank havde en uvedkommende interesse i at sælge egne aktier,

idet Roskilde Bank tilsidesatte eget internt forbud mod at anbefale bankens egen aktie til kunderne, jf. bilag 13,

idet Roskilde Bank handlede stik imod egne interne initiativer, som tilsagde, at "60 plus" aktionærer med uforholdsmæssigt store aktieposter i Roskilde Bank skulle kontaktes og anbefales at sælge ud for at sikre en fornuftig risikospredning, jf. bilag 13, og

idet Roskilde Bank ikke tilbød eller oplyste om alternative investeringsmuligheder,

at der er årsagssammenhæng mellem de ansvarspådragende forhold og tabet,

at investeringsprofilen ikke kan tillægges betydning til skade for LLR -

idet den blev udarbejdet og udfyldt ensidigt af Roskilde Bank,

idet den blev udarbejdet i juni 2008, hvilket var knap 4 måneder efter at investeringen blev foretaget, og

idet indholdet af profilen de facto er urigtigt, da det blandt andet fejlagtigt fremgår, at LLR af og til handlede med "garanti obligationer" og "futures og terminer" og at hun foretog op til 10 værdipapirhandler årligt.

..."

Finansiel Stabilitet har i det væsentligste procederet i overensstemmelse med sit påstandsdokument af 24. februar 2017, hvoraf fremgår bl.a.:

"...
Til støtte for den nedlagte påstand gøres samtlige anbringender i processkrifterne gældende, herunder:

3.1 LLR *har ikke løftet sin bevisbyrde for, at Roskilde Bank har handlet ansvarspådragende i forbindelse med* LLR *s aktieerhvervelse af 11. februar 2008*

Til støtte for dette hovedanbringende gør Finansiel Stabilitet følgende under-

anbringender gældende.

3.1.1 *[redacted] bærer bevisbyrden for, at hun modtog mangelfuld rådgivning i forbindelse med Investeringen*

Bevisbyrden for mangelfuld rådgivning om værdipapirhandel påhviler efter retspraksis den erstatningssøgende, jf. Østre Landsrets dom af 17. marts 2016, 7. afd. i sag nr. B-2100-15, og Retten i Roskildes dom af 20. marts 2012 i sag nr. BS 8A-3726/2009. Denne praksis er fulgt af Pengeinstitutankenævnet, jf. eksempelvis afgørelserne af 19. august 2016 i sag nr. 1096/2010, 19. august 2016 i sag nr. 175/2014, 19. august 2016 i sag nr. 211/2014, 19. august 2016 i sag nr. 44/2015, 23. august 2016 i sag nr. 58/2015, 7. oktober 2016 i sag nr. 411/2014, 19. oktober 2016 i sag nr. 127/2011, 19. oktober 2016 i sag nr. 397b/2014, og 2. november 2016 i sag nr. 167/2014, alle afsagt i andet halvår 2016 i forlængelse af Østre Landsrets dom af 17. marts 2016, 7. afd. i sag nr. B-2100-15.

Der er hverken retligt eller faktisk belæg for, at bevisbyrden skal vendes om i relation til ansvarsgrundlaget. De påberåbte Pengeinstitutankenævnsafgørelser vedrørende omvendt bevisbyrde (bilag 4, 10 og 11) støtter ikke [redacted]s synspunkt herom. [redacted] har selv anført, at omstændighederne i de påberåbte afgørelser ikke er sammenlignelige med omstændighederne i denne sag.

Pengeinstitutankenævnet har ikke fundet, at der var grundlag for en omvendt bevisbyrde i [redacted]s egen sag (bilag 3).

Det kampagnebrev, som påberåbes til støtte for omvendt bevisbyrde, er ikke fremlagt i sagen og kan derfor ikke danne grundlag for en omvendt bevisbyrde.

[redacted] har ikke sandsynliggjort nogen forbindelse mellem kampagneperioden i marts/april 2007 og Investeringen den 11. februar 2008. [redacted] har derimod beskrevet baggrunden for Investeringen den 11. februar 2008 usammenhængende og inkonsekvent.

Finansiel Stabilitet bestrider, at Investeringen skulle være foretaget i tidsmæssig tilknytning til kampagnen i 2007. [redacted] foretog Investeringen næsten et år efter, at kampagnebrevene blev sendt ud. På tidspunktet for Investeringen var kursen på Roskilde Bank aktien desuden faldet fra ca. kurs 650 i kampagneperioden i foråret 2007 til kurs 243 den 11. februar 2008.

Finansiel Stabilitet henviser særligt til Pengeinstitutankenævnets afgørelse i sag nr. 135/2014 af 14. december 2015.

3.1.2 *Roskilde Bank begik ikke ansvarspådragende fejl eller forsømmelser i*

forbindelse med Investeringen

Det er ikke dokumenteret, at Roskilde Bank har rådgivet [redacted] mangelfuldt om Investeringen. Det bestrides, at Roskilde Bank udsatte [redacted] for utilbørlig og aggressiv markedsføring med henblik på at presse [redacted] til at foretage investeringen.

Det er heller ikke dokumenteret, at Roskilde Bank har opfordret til Investeringen. Ifølge Finanstilsynets rapport af 25. september 2008 (bilag 13) har Roskilde Bank oplyst, at Roskilde Banks nye direktør, der tiltrådte den 1. juli 2007, indførte et forbud mod anbefaling af Roskilde Bank aktier. Finansiel Stabilitet henviser til Pengeinstitutankenævnets afgørelse af 6. september 2013 i sag nr. 120/2013.

Såfremt aktieinvesteringen måtte være anbefalet af Roskilde Bank, medfører dette ikke i sig selv, at Roskilde Bank har ydet ansvarspådragende rådgivning, jf. Østre Landsrets dom af 25. februar 2014, 18. afdeling i sag B-293-13 og Retten i Roskildes dom af 20. marts 2012 i sag nr. BS 8A-3726/2009.

Det bestrides, at Roskilde Bank skulle have oplyst [redacted] om, at det den 11. februar 2008 "kun kunne gå fremad". Under alle omstændigheder medfører bemærkninger af denne type samt de øvrige postulerede oplysninger om garanteret gevinst og interne forhold efter praksis ikke, at der er handlet ansvarspådragende, jf. Pengeinstitutankenævnets afgørelse i sag nr. 135/2014 af 14. december 2015 og Retten i Roskildes dom af 20. marts 2012 i sag nr. BS 8A-3726/2009.

Det er uomtalt og udokumenteret, at Roskilde Bank på andet grundlag skulle have handlet ansvarspådragende overfor [redacted].

I det omfang Roskilde Bank måtte have rådgivet [redacted] om Investeringen, gøres det gældende, at rådgivningen var tilstrækkelig, herunder i overensstemmelse med [redacted] risikoprofil og forudsætninger for aktieinvestering.

3.1.3 *Roskilde Bank har ikke ydet en rådgivning, som stod i misforhold til [redacted] forudsætninger for erhvervelse af aktier, herunder Roskilde Bank aktier*

[redacted] havde en høj risikoprofil og kan ikke have været uvidende om den risiko, der er forbundet med at investere, herunder i aktier, ligesom [redacted] ikke kan have været uvidende om, at Roskilde Bank aktien var kursfølsom.

[redacted] har selv oplyst, at hun og hendes mand i 1999 købte et aktieselskab, [redacted].

LLR s ejede desuden Roskilde Bank aktier i hele perioden 2001-2008 bortset fra perioden mellem den 19. august 2004 til den 14. september 2005, ligesom LLR erhvervede og realiserede Roskilde Bank aktier i perioden (bilag A og B).

Ved udgangen af 2001 havde LLR n 215 stk. Roskilde Bank aktier til en kursværdi på 162.036,90 kr.. LLR realiserede disse aktier den 19. august 2004 til en samlet salgspris på 419.250 kr. (bilag A og B).

Dette antal Roskilde Bank aktier, som LLR realiserede med betydelig fortjeneste, ville efter en nedsættelse af stykstørrelsen i 2004 (1:5) og en i 2006 (1:2) svare til en beholdning på 2150 stk. Roskilde Bank aktier i 2008, det vil sige flere, end hun erhvervede den 11. februar 2008.

LLR må derfor på tidspunktet for Investeringen antages at have været bevidst om risici forbundet med aktieinvesteringer i almindelighed.

LLR underskrev den 9. juni 2008 en investeringsprofil i Roskilde Bank (bilag 5). Det fremgår blandt andet, (i) at LLR havde kendskab til og evt. erfaring med aktier og tegningsretter (regulerede markeder), obligationer, investeringsforeningsbeviser, aktie og tegningsretter (øvrige), garantiobligationer, futures og terminer samt optioner, (ii) at hendes samlede økonomi var egnet til investering, (iii) at hendes risikovillighed var 8 (på en skala fra 1-10), og (iv) at hun ønskede mere aggressive investeringsforslag og rådgivning med risiko for væsentlige tab.

LLR har ikke dokumenteret eller sandsynliggjort, at Roskilde Bank udarbejdede LLR s investeringsprofil uden hendes medvirken og klargjorde den, så den alene skulle forsynes med en underskrift. Investeringsprofiler blev udarbejdet i samarbejde mellem en bankrådgiver og kunden. Det var ikke muligt for bankrådgiveren at udarbejde investeringsprofilen alene. Det fremgår også i underskriftafsnittet, at investeringsprofilen var baseret på en vurdering af LLR s økonomiske situation, investeringserfaring, risikovillighed og investeringsformål, og at den blev udarbejdet på baggrund af oplysninger modtaget fra LLR .

Det må påhvile LLR at dokumentere, at investeringsprofilen ikke var retvisende eller forkert, herunder at LLR s underskrevne investeringsprofil ikke også var retvisende for hendes risikoprofil i februar 2008. Under alle omstændigheder viser investeringsprofilen, at LLR ca. 4 måneder efter Investeringen blev foretaget, havde en høj risikovillighed til trods for, at kursen på Roskilde Bank aktien kun var faldet yderligere siden februar 2008 (bilag C og G).

Uanset det nærmere omfang og indhold af bankens eventuelle rådgivning måtte LLR kunne indse, at egne og/eller bankens eventuelle forventninger til kursudviklingen kunne vise sig ikke at holde stik.

3.1.4 *Det er udokumenteret, at Roskilde Bank har handlet i strid med god skik for finansielle virksomheder ved Investeringen*

Det er udokumenteret, at Roskilde Bank har handlet i strid med regler om god skik for finansielle virksomheder. LLR har ikke dokumenteret eller sandsynliggjort hverken vedholdende eller uønskede telefoniske henvendelser fra Roskilde Bank eller i øvrigt konkretiseret, hvori overtrædelserne består.

Det er heller ikke dokumenteret eller sandsynliggjort, at Roskilde Bank overtrådte investorbeskyttelsesbekendtgørelsen. LLR underskrev en investeringsprofil i Roskilde Bank, jf. afsnit 3.1.3. Det forhold, at investeringsprofilen er dateret 9. juni 2008, medfører ikke, at investorbeskyttelsesbekendtgørelsen dermed har været overtrådt ved Investeringen. I det omfang Roskilde Bank måtte have rådgivet LLR forbindelse med Investeringen, har LLR ikke dokumenteret eller sandsynliggjort, at Roskilde Bank ikke var i besiddelse af relevante og tilstrækkelige oplysninger.

Såfremt retten måtte finde, at Roskilde Bank har handlet i strid med god skik-regler, gør Finansiel Stabilitet gældende, at det ikke har betydning for, om Finansiel Stabilitet har handlet ansvarspådragende over for LLR i forbindelse med Investeringen. Der er tale om offentligretlig regulering af finansielle virksomheder, og manglende overholdelse har ikke automatisk civilretlig betydning for et erstatningsansvar.

3.2 LLR *har ikke løftet sin bevisbyrde for, at der er årsagssammenhæng mellem den påståede rådgivning og det opgjorte tab*

Til støtte for dette hovedanbringende gør Finansiel Stabilitet følgende underanbringender gældende.

3.2.1 *Det er ikke godtgjort, at investeringen ikke ville have været foretaget foruden Roskilde Banks påståede rådgivning herom*

Bevisbyrden for årsagsforbindelse mellem mangelfuld rådgivning om værdipapirhandel og et indtrådt tab påhviler efter almindelige erstatningsretlige regler den erstatningssøgende.

Finansiel Stabilitet bestrider, at det har formodningen for sig, at LLR ikke ville have foretaget investeringen, såfremt den påståede rådgivning og markedsføring fra Roskilde Bank havde indeholdt en afbalanceret

beskrivelse af fordele og risici.

. LLR . foretog Investeringen i februar 2008 på trods af et voldsomt kursfald fra foråret 2007 til februar 2008 og efter negativ omtale af Roskilde Bank i medierne (bilag F). L... LLR ... havde en investeringsprofil med en risikoprofil på 8 ud af 10, og de fremlagte årsopgørelser viser, at ... LLR ejede Roskilde Bank aktier i alle årene fra 2001 til og med 2008 bortset fra en periode fra den 19. august 2004 til den 14. september 2005 (bilag B). I 2004 solgte ' LLR Roskilde Bank aktier med stor fortjeneste og havde dermed tidligere oplevet betydelig gevinst ved investering i Roskilde Bank aktier.

... . LLR ... solgte hverken helt eller delvist sine Roskilde Bank aktier efter Investeringen før Bankens konkurs trods yderligere væsentlige kursfald (bilag C og G).

Uanset i hvilket omfang ... LLR ... n måtte have modtaget rådgivning i forbindelse med investeringen, må det som følge heraf have formodningen for sig, at ' LLR n selv ønskede at investere i Roskilde Bank aktier den 11. februar 2008 og ville have foretaget den omtvistede investering foruden nogen rådgivning. Yderligere rådgivning herom har derfor været ufornøden og/eller uden betydning for Investeringen.

Finansiel Stabilitet gør på det grundlag gældende, at det er sandsynligt, at Investeringen ville være foretaget foruden den påståede rådgivning herom, hvilket under alle omstændigheder medfører, at bevisbyrden for årsagsforbindelse må påhvile LLR .. .

3.2.2 *Det er ikke godtgjort, at investeringen ikke ville have været foretaget foruden Roskilde Banks påståede overtrædelser af god skik-regler*

Såfremt retten måtte finde, at Roskilde Bank overtrådte god skik-regler, herunder investorbeskyttelsesbekendtgørelsen, ved Investeringen, gør Finansiel Stabilitet gældende, at der ikke er sammenhæng mellem de påståede overtrædelser og Investeringen, idet LLR . ikke har dokumenteret eller sandsynliggjort, at Investeringen ikke ville være foretaget foruden de påståede overtrædelser.

3.2.3 LLR .. : *undlod at sælge sine aktier, og Roskilde Banks påståede rådgivning har derfor ikke ført til et tab for* . LLR -
...

De aktier, som _ LLR . kræver erstatning for, lå i et opbevaringsdepot (bilag B, side 27), og det må derfor lægges til grund, at . LLR n frit kunne have solgt aktierne indtil Bankens kollaps i august 2008.

Kursen på Roskilde Bank aktien faldt støt fra ultimo februar 2008 til august 2008 (bilag C og G).

Såfremt retten måtte finde, at der foreligger et ansvarsgrundlag, gør Finansiel Stabilitet gældende, at det var LLR's beslutning om at beholde aktierne helt frem til Bankens kollaps, der helt eller delvist medførte, at LLR led tab på sin investering.

3.3 LLR *har accepteret en risiko og udvist egen skyld samt undladt at iagttage sin tabsbegrænsningspligt*

LLR valgte selv og ønskede selv at foretage Investeringen på et tidspunkt, hvor kursen på Roskilde Bank aktien var faldet væsentligt fra kampagneperioden i 2007 til den 11. februar 2008 fra kurs ca. 650 til kurs 243. Der var allerede inden LLR's investering i medierne omtale af problemer i Roskilde Bank (bilag F).

Aktierne blev ikke købt i et pensionsdepot og må derfor antages at have haft et spekulativt sigte. LLR har derved accepteret en risiko og udvist egen skyld, hvorfor en eventuel erstatning skal nedsættes eller bortfalde.

LLR undlod at sælge, efter kursen fortsatte med at falde. LLR kunne have begrænset sit tab ved at sælge aktierne før Bankens kollaps i august 2008, hvilket skal føre til nedsættelse af en eventuel erstatning.

3.4 LLR *har ikke lidt et påregneligt tab på 499.989 kr.*

Såfremt retten måtte finde, at LLR er berettiget til erstatning, skal tabet opgøres efter almindelige erstatningsretlige principper. Det bestrides, at tabet kan opgøres til forskellen mellem anskaffelsesprisen og nul.

For det tilfælde at retten måtte finde, at LLR er berettiget til erstatning, skal udbytter på de omtvistede aktier fratrækkes i opgørelsen af nettotabet i forbindelse med investeringen (bilag B, side 27).

En eventuel erstatning bør endvidere nedsættes under hensynstagen til den generelle udvikling i aktiemarkedet i perioden. En eventuel erstatning bør maksimalt udgøre 60 % af nettotabet, med henvisning til det forhold at der på tidspunktet for aktieerhvervelsen og senere var et generelt kurstab på bankaktier. Der henvises til beskrivelsen heraf i Forligsaftalen (bilag 2, side 3 og 7) samt Pengeinstitutankenævnets praksis i de sager, hvor Pengeinstitutankenævnet konkret har vendt bevisbyrden om, jf. bilag 4, 10 og 11.
..."

Rettens begrundelse og afgørelse

LLR køb af Roskilde Bank aktier i februar 2008 fandt sted henholdsvis ca. 10 måneder og ca. 1 år og 5 måneder efter de 2 aktiesalgskampagner, som er omfattet af forligsaftalen af 2. december 2013 indgået mellem Finansiel Stabilitet og Forbrugerombudsmanden.

Efter bevisførelsen, herunder forklaringerne fra LLR og FV, lægger retten til grund, at LLR og FV modtog kampagnematerialet i efteråret 2006 og foråret 2007, men at investeringen ikke skete alene på baggrund af kampagnematerialet, men også efter drøftelser mellem deres bankrådgiver og FV, samt at de 470.000 kr., der den 11. februar 2008 blev overført fra en højrentekonto, efter LLR's forklaring på en eller anden måde skulle geninvesteres.

Retten finder på denne baggrund, herunder navnlig den periode, der var forløbet siden aktiesalgskampagnerne i august-september 2006 og marts-april 2007, at der ikke er grundlag for at fastslå, at LLR's køb af Roskilde Bank aktier i februar 2008 var bestemt af aktiesalgskampagnerne. Det påhviler herefter LLR at godtgøre, at Roskilde Bank handlede ansvarspådragende i forbindelse med sin rådgivning af hende op til købstidspunktet i februar 2008.

Det lægges efter bevisførelsen endvidere til grund, at LLR og FV i august 2004 solgte Roskilde Bank aktier til en kursværdi på i alt ca. 480.000 kr., og at de havde erhvervet disse aktier i 2001 for 150.000-160.000 kr. Endvidere lægges til grund, at LLR og FV i 2005 og 2007 foretog mindre investeringer i Roskilde Bank aktier, og at de efter deres egne forklaringer var bekendt med, at der kan være risici forbundet med investering i aktier.

Som følge af det ovenfor anførte, herunder LLR's forklaring om at de 470.000 kr. på en eller anden måde skulle geninvesteres, og efter den skete bevisførelse i øvrigt, har LLR ikke godtgjort, at Roskilde Bank handlede ansvarspådragende i forbindelse med sin rådgivning af hende op til købstidspunktet i februar 2008.

Finansiel Stabilitet frifindes på den baggrund for den af LLR nedlagte påstand.

Efter sagens karakter, forløb og udfald skal LLR i sagsomkostninger til Finansiel Stabilitet betale 40.000 kr. som et passende beløb til udgift til advokatbistand.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte, Finansiel Stabilitet, frifindes.

Sagsøg--, LLR , skal inden 14 dage i sagsomkostninger til Finansiel Stabilitet betale 40.000 kr.

Sagsomkostningsbeløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

Jacob Scherfig
dommer

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Københavns Byret, den 7. april 2017.

Fritze Irene Kramer, kontorfuldmægtig